

Вінницький національний медичний університет
ім. М. І. Пирогова

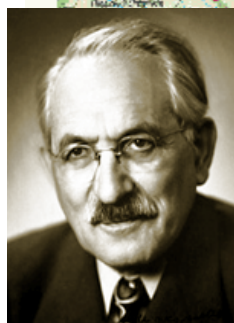
Наукова бібліотека

Вінниччина медична - 2023

календар знаменних і пам'ятних дат

2023

**Вінницький національний медичний університет
ім. М. І. Пирогова**

Наукова бібліотека

Вінниччина медична – 2023

Календар знаменних і пам'ятних дат

Вінниця, 2022

УДК 61(091)+908](477.44)(059)

В 48

Укладачі: Юрчишина О. А., Кокус В. В.,

Відповідальна за випуск: Кравчук Н. М., директор наукової
бібліотеки

Вінниччина медична – 2022 : календар

В 48 знаменних і пам'ятних дат / уклад.
О. А. Юрчишина, В. В. Кокус; відп. за вип.
Н. М. Кравчук. – Вінниця, 2022. – 78 с.

У виданні зібрано і систематизовано матеріали про ювілярів 2023 року – видатних медиків, професорів, докторів наук, заслужених лікарів та навчальні медичні заклади й установи охорони здоров'я Вінниччини. Календар стане в нагоді науковцям, студентам, бібліотечним працівникам та широкому загалу читачів, які цікавляться історією медицини рідного краю.

УДК 61(091)+908](477.44)(059)

Передмова

Завдяки історичній пам'яті людина стає особистістю,
народ – нацією, країна – державою.

Михайло Грушевський

Любов к Отчизні де героїть, там сила вража не устоїть,
там грудь сильніша од гармат!

Іван Котляревський

Календар знаменних і пам'ятних дат «Вінниччина медична – 2023» містить матеріали про ювілярів 2023 року: лікарів та медиків які зробили вагомий внесок у розвиток медицини та охорони здоров'я краю; медичних працівників, які в різні часи виборювали для України незалежність; учасників російсько-української війни – рятівників людських життів; знаменні й трагічні події в історії медицини Вінниччини.

Матеріали подані з використанням біографічних джерел, розміщені у календарній і хронологічній послідовності та супроводжуються списком бібліографічних джерел. Видання доповнюють іменний покажчик ювілярів та перелік Всесвітніх днів і професійних свят 2023 року, пов'язаних з медичною та фармацевтичною галузями. Сторінки календаря супроводжують поезії авторів Вінниччини.

Календар не претендує на вичерпність. Зауваження, уточнення, доповнення та пропозиції до поданих матеріалів будуть прийняті з вдячністю.

Видання розраховане на науковців, студентів, краєзнавців, бібліотечних працівників та всіх охочих ознайомитися з історією наукової думки та медицини Вінниччини.

Січень

МОРОЗИ ВДАРИЛИ ТРІСКУЧІ...

Морози вдарили тріскучі,
Спинились ріки у плавбі.
Повиті в ніжний іній, пущі
Стоять сріблясто-голубі.

Вночі гудуть, вітри гримучі,
Дроти ридають на стовпах,
І, розметавши крила, тучі
Метуть порошею в степах.

У селах вікна – як жарини,
Хати в заметах по дахи,
Уранці люди і машини
Торують у снігах шляхи.

Микола Луків

 01.01 – 165 років тому народився **Кузнецов Василь Петрович** (01.01.1858, м. Перм – 1901, м. Вінниця), видатний психіатр, організатор психіатричної допомоги, доктор медицини (1888), перший директор Вінницької окружної психіатричної лікарні (1897–1901).

Закінчив Пермську гімназію, Військово-медичну академію. У 1882 р. отримав звання лікаря. Працював лікарем у Санкт-Петербурзі. У 1892 р. – старший лікар лікарні святого Пантелеймона. Директор Казанської окружної лікарні (1892–1896). Організатор і перший директор Вінницької окружної лікарні для душевнохворих, в будівництві якої брав участь. Завдяки В. П. Кузнецову в лікарні дотримувалися найбільш передових на той час поглядів на лікування та утримання хворих. Під його керівництвом лікарня за досить короткий час перетворилася у взірцевий заклад. Він перший зробив спробу залучити земських лікарів до надання психіатричної допомоги населенню. На базі лікарні у 1899 р. провів першу конференцію для земських лікарів.

Похований на території Вінницької обласної психоневрологічної лікарні ім. академіка О. І. Ющенка.

Література

1. Ключко В. Вінницька психоневрологічна лікарня ім. акад. О. І. Ющенка, 1897–1997 : (іст. нарис) / В. Л. Ключко. – Вінниця : Віноблдрукарня, 1997. – 136 с. : іл. – Про В. П. Кузнецова. С. 9, 11–14.
2. Кузнецов Василь Петрович (1858–1901) // Медицина в Україні. Видатні лікарі : біобібліогр. слов. – Київ, 2005. –

Вип. 2 : Друга половина ХІХ століття. Літери А–К. – С. 398–399.

3. Лесневская В. В. Воспоминания об отце : [про В. П. Кузнецова] / В. В. Лесневская // Подільські джерела : альманах / голов. ред. Л. М. Загородня. – Вінниця, 2013. – № 5: Вінниччина медична: під знаком Червого Хреста. – С. 113–130 : іл.

 02.01 – 65 років тому народився **Железняк Василь Дмитрович** (02.01.1958, с. Старокозаче, Білгород-Дністровського р-ну Одеської обл.), фахівець вищої атестаційної категорії за фахом «Організація та управління охороною здоров'я».

Закінчив Одеський медичний інститут (1981). Відтоді працював на Вінниччині: лікар-інтерн міської клінічної лікарні № 3 (1981–1982); лікар Погребищенської центральної районної лікарні (1982–1984); фахівець організаційно-методичного відділу Вінницької обласної клінічної лікарні ім. М. І. Пирогова (1984–1988); заступник головного лікаря з організаційно-методичної роботи тієї самої лікарні (1988–1999). Із 1999 р. – начальник комунальної установи «Інформаційно-аналітичний центр медичної статистики» Вінницької області. Заслужений лікар України (2022).

Література

1. Железняк Василь Дмитрович [Електронний ресурс] // Управління спільної комунальної власності територіальних громад Вінницької області : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3OqBeX0> (дата звернення: 30.03.2022), вільний. – Назва з екрана.

2. Василь Железняк отримав звання «Заслужений лікар України» [Електронний ресурс] // Вінницька обласна військова адміністрація : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3QRhSvx> (дата звернення: 30.03.2022), вільний. – Назва з екрана.

🇺🇦 **07.01 – 65 років** тому народився **Мельник Володимир Михайлович** (07.01.1958, с. Довжок, нині Вінницького р-ну Вінницької обл.), хірург, доктор медичних наук (2008).

Закінчив Київський медичний інститут (1985). Працював лікарем. З 1991 р. – у Національному медичному університеті ім. О. О. Богомольця (м. Київ): з 2004 р. – доцент кафедри хірургії № 1.

Основний напрям наукових досліджень: відновна та реконструктивно-відновна хірургія органів травного каналу. Ініціатор використання новітніх технологій, зокрема сучасних зшиваючих апаратів для формування анастомозів на органах травного каналу.

Література

1. Пойда О. І. Мельник Володимир Михайлович / О. І. Пойда // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2018. – Т. 20 : Медична – Мікоян. – С. 112 : портр.

Лютий

Білий сніг застилає поля,
Ніжний пух опада на долини,
Задрімала під снігом земля,
Загубились веселі стежини.
І летить, і летить білий сніг,
Мов метелики в танці кружляють.
Вже не видно хатин і доріг,
Бо сніжинки усе покривають.
Заховалось маленьке село,
Лиш дими стелять в небо стежину...
Білим цвітом усе зацвіло,
І цвітінню немає зупину.

Олеся Клаптюх

✚ **04.02 – 95 років** тому народився **Бабур Андрій Олексійович** (04.02.1928, с. Соболівка, нині Гайсинського р-ну Вінницької обл.), хірург, доктор медичних наук (1976), професор (1982).

Закінчив Одеський медичний інститут (1955). Працював лікарем (1955–1959); з 1962 р. – в Одеському медичному університеті: асистент, доцент, професор кафедри загальної хірургії (1980–1987), з 1987 р. – професор кафедри факультетської хірургії педіатричного та стоматологічного факультетів, з 1999 р. – професор кафедри шпитальної хірургії та хірургії стоматологічного факультету, за сумісництвом – головний хірург Одеського обласного відділу охорони здоров'я (1980–1984).

Розробив і впровадив у клінічну практику новий гемостатичний шов печінки, методи резекції печінки й пластики залишкової порожнини після ехінококектомії з застосуванням клейових композицій.

Література

1. Давлетгарєєв О. М. Бабур Андрій Олексійович / О. М. Давлетгарєєв // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2003. – Т. 2 : Б – Біо. – С. 39–40 : порт.

✚ **12.02 – 60 років** тому народилася **Лазаренко Людмила Миколаївна** (12.02.1963, с. Пляхова, нині Хмільницького р-ну Вінницької обл.), мікробіолог, імунолог, доктор біологічних наук (2006).

Закінчила Київський університет (1985). Відтоді працює в Інституті мікробіології і вірусології НАНУ (м. Київ): з 2007 р. – провідний науковий співробітник; водночас впродовж 2009–2012 рр. – професор кафедри біотехнології та біотехніки Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут».

Наукові дослідження: встановлення фізіологічної ролі системи інтерферону та ін. імунорегуляторних цитокінів при фізіологічній нормі та патологічних процесах (інфекційно-запальних захворюваннях бактеріального, вірусного або вірусно-бактеріального генезу; передпухлинних і пухлинних захворюваннях, індукованих канцерогенними вірусами); розроблення технологій отримання пробіотиків на основі штамів лакто- та біфідобактерій, які мають антибактеріальну дію та високий рівень здатності балансувати імунну відповідь при інфекційно-запальних захворюваннях бактеріального, вірусного та грибового походження шляхом індукції цитокінів різної природи; оптимізація комплексного лікування хворих із інфекційно-запальними і передпухлинними захворюваннями на основі використання препаратів інтерферону або індукторів інтерферону з урахуванням чутливості організму до їхньої дії.

Лауреат Державної премії України у галузі науки і техніки (2005), премій ім. Д. Заболотного (2001), ім. І. Мечникова (2003), ім. О. Палладіна (2011) НАНУ.

Література

1. Співак М. Я. Лазаренко Людмила Миколаївна / М. Я. Співак // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2016. – Т. 16 : Куз – Лев. – С. 467 : портр.

✚ 21.02 – 110 років тому народився **Вургафт Мойсей Бенціонович** (21.02.1913, м. Гайсин, нині Вінницької обл. – 07.06.1994, м. Казань, РФ), офтальмолог, доктор медичних наук (1968), професор (1970). Учень відомого офтальмолога В. П. Філатова.

Після закінчення Гайсинського медичного технікуму (1931) працював фельдшером на Далекому Сході. Закінчив з відзнакою Одеський медичний інститут (1939), аспірантуру Інституту експериментальної офтальмології (1941). З початком Другої світової війни пішов на фронт, служив начальником очної хірургічної групи армійського шпиталю. Після війни працював молодшим науковим співробітником Інституту експериментальної офтальмології; в Уфимському інституті очних хвороб (1959–1962), завідувачем кафедри офтальмології Казанського державного інституту удосконалення лікарів (1967–1986).

Автор близько 150 наукових праць, у т. ч. 6 навчальних посібників, низки раціоналізаторських пропозицій. Напрямки наукових досліджень: діагностика та лікування глаукоми. Розробив оригінальні методики дослідження відтоку секреції водянистої вологи в нормі та при глаукомі. Запропонував метод дослідження гідродинамічних показників ока – «проба Вургафта» (1966).

Література

1. Амиров А. Н. Жизненный путь и научное наследие профессора М. Б. Вургафта (к 100-летию со дня рождения) / А. Н. Амиров, Я. М. Вургафт, Р. Н. Токинова // Казанский медицинский журнал. – 2014. – Т. 95, № 1. – С. 131–136.

2. Емельянова Н. А. Вклад профессора М. Б. Вургафта в изучение проблемы глаукомы / Н. А. Емельянова // Глаукома. – 2008. – № 2. – С. 66–68.
3. Памяти Моисея Бенционовича Вургафта // Вестник офтальмологии. – 1995. – № 1. – С. 40.

 23.02 – 140 років тому народився **Приступов Василь Лукич** (23.02.1883 – 24.07.1967, м. Липовець Вінницької обл.), заслужений лікар УРСР.

Закінчив медичний факультет Київського університету (1908) і приїхав на роботу у Липовецький повіт. Працював у сільських лікарнях. Протягом 1913–1946 рр. очолював Липовецьку повітову, потім районну лікарню, згодом був завідувачем пологового відділення тієї самої лікарні. Зробив тисячі успішних операцій та прийняв близько 12 тисяч пологів.

Актову залу Липовецької ЦРЛ прикрашає портрет В. Л. Приступова (автор – місцевий художник М. Немировський). У 1977 р. в м. Липовець одна з вулиць була названа ім'ям В. Л. Приступова, лікарю було присвоєно звання «Почесний громадянин міста». На приміщенні Липовецької центральної районної лікарні на його честь у 2008 р. було відкрито меморіальну дошку.

Література

1. Марценюк В. Вшановано Великого лікаря : [про відкриття мемор. дошки заслуж. лікарю України В. Л. Приступову] / В.Марценюк // Липовець. вісті. – 2008. – 27 лют.
2. Медуниця М. Людям на добро : док. повість / М. Медуниця. – Київ : Дніпро, 1976. – 126 с. – Про В. Л. Приступова. С. 18–19.

3. Роговий О. Добро не забувається : [до 125-річчя від дня народж. заслуж. лікаря України В. Л. Приступова] / О. Роговий // Липовец. вісті. – 2008. – 14 лют.

**27.02 – 130 років тому народився
Отамановський Валентин**

Дмитрович (псевдонім: Злотополець, 14(27)02.1893, с. Мала Яблунівка Смілянської волості Черкаського повіту Київської губернії, нині у складі м. Сміла Черкаської обл. – 10.03.1965, м. Харків), український історик,

історик медицини, бібліограф, краєзнавець, громадський і політичний діяч. Учасник бою під Крутами. Засновник Вінницького Кабінету виучування Поділля. Став жертвою сталінського терору. Посмертно реабілітований у 1989 р. Його ім'ям названі вулиці у м. Вінниці та м. Києві.

Автор понад 50 наукових праць. Напрями наукових досліджень: методика краєзнавчої праці та краєзнавча бібліографія; історія права; історія медицини та аптекарської справи в Україні.

Література

1. Робак І. Ю. Валентин Отамановський – революціонер, вчений, організатор науки : [монографія] / І. Ю. Робак, З. С. Савчук. – Харків : Колегіум, 2013. – 184 с. : фот.
2. Савчук З. С. В. Д. Отамановський як дослідник історії Вінниці 14–18 століть / З. С. Савчук // Історія української науки на межі тисячоліть. – Київ, 2005. – Вип. 19. – С. 166–178.
3. Савчук З. С. Роль В. Д. Отамановського у формуванні організаційних засад краєзнавчої роботи на Поділлі у 20-х роках 20 ст. / З. С. Савчук // Історія української науки на межі тисячоліть. – Київ, 2004. – Вип. 14. – С. 167–173.

Березень

ВЕСНЯНИЙ ДЕНЬ

Весняний день. Вологий вітер. Хмари.
Гримлять струмки. Ламаються льоди.
Граки в садах влаштовують базари.
В полях – озера талої води.
То дощ. То сніг. То пролісків іскринки.
То перший грім. То пломінка блакить...
Усе мінливе, наче настрій жінки:
Не добереш, чого чекать за мить.

Микола Луків

🚩 **02.03 – 125 років** тому народився **Коган Яків Мойсейович** (02.03.1898, м. Тульчин, нині Вінницької обл. – 27.11.1960, м. Одеса), психіатр, психоаналітик.

Закінчив Одеський медичний інститут (1923). Працював в Одеській психіатричній лікарні (1923–1941). Брав участь у Другій світовій війні, після закінчення якої працював на кафедрі психіатрії Одеського медичного інституту. Організував амбулаторну судово-психіатричну експертизу в Одесі. Самостійно вивчив німецьку мову і став одним із перших перекладачів низки основних робіт Зігмунда Фрейда.

Напрями наукових досліджень: питання судово-медичних експертиз; вивчення психології творчості; роль едипового комплексу в розвитку особистості; психологія шизофренічних розладів.

Література

1. Коган Яков Моисеевич (1898–1960) [Електронний ресурс] // Они оставили след в истории Одессы : Одес. биограф. справ. : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c1MvOS> (дата звернення: 30.03.2021), вільний. – Назва з екрана.

🚩 **08.03 – 125 років** тому народилася **Акаловська Віра Євгеніївна** (08.03.1898, с. Буша Ямпільського повіту Подільської губернії, нині Могилів-Подільського р-ну Вінницької обл. – 1959, м. Харків), хірург.

Закінчила Немирівську жіночу гімназію (1914), Харківський медичний

інститут (1927). Залишилася на кафедрі хірургії у професора В. М. Шамова. Працювала асистентом хірургічної клініки 1-го Харківського медичного інституту, черговим лікарем швидкої допомоги. Стала жертвою репресій. Реабілітована 25.06.1956 р.

Література

1. Акаловська Віра Євгеніївна // Українські лікарі : біобібліогр. довід. / Я. Ганіткевич, П. Пундій. – Львів, 2008. – Кн. 3 : Учасники національно-визвольної боротьби та українського державотворення, репресовані та реабілітовані лікарі України. – С. 229–230 : портр.

🇺🇦 **25.03 – 105 років** тому народився **Вишневський Павло Антонович** (25.03.1918 – 17.03.1994), онколог, засновник онкологічної служби Вінниччини, заслужений лікар України.

Головний лікар Вінницького обласного онкологічного диспансеру (нині Подільський регіональний центр онкології; 1950–1975). Завдяки йому було створено потужний лікувальний заклад на 250 ліжок. Багато оперував. Започаткував відділення, які й нині діють у центрі, зокрема, хіміотерапевтичне, радіологічне, торакальне. У 1981 р. ініціював одне з перших в Україні відділень пухлин голови та шиї. Був головним онкологом Вінницької обл. Створив потужну структуру онкологічної служби на Вінниччині: ініціював створення районних онкологічних служб з метою профілактики і виявлення на ранніх стадіях онкологічних захворювань.

Похований на Херсонщині. На фасаді поліклінічного відділення Подільського регіонального центру онкології у Вінниці до 100-річчя від дня народження П. А. Вишневського було урочисто відкрито меморіальну дошку.

Література

1. Лікар-онколог Вишневський Павло Антонович // Болух Б. А. Історія Вінницького обласного клінічного онкологічного диспансеру / Б. А. Болух. – Київ, 2017. – С. 106 : портр.
2. Скрипник В. Створив онкологічну службу : [про відкриття мемор. дошки лікарю П. А. Вишневському в м. Вінниця] / В. Скрипник // Голос України. – 2018. – 29 берез. – Електрон. версія. – Режим доступу: <https://bit.ly/3vfQq1h>.

 28.03 – 95 років тому народився **Дідуренко Петро Трифонович** (28.03.1928, с. Полянецьке, нині Подільського р-ну Одеської обл.), хірург.

Закінчив Одеський медичний інститут з відзнакою (1954). Працював у Чорноминській (с. Чорномин, нині Тульчинського р-ну на Вінниччині) дільничній лікарні хірургом, головним лікарем. Займався науковою справою, писав наукові статті.

Відмінник охорони здоров'я, відмінник санітарної оборони СРСР. Нагороджений Почесною відзнакою «За заслуги перед Вінниччиною» (2016).

Література

1. Вільчинська О. Відомого лікаря-хірурга вітали з 90-річчям! : Петро Дідуренко врятував життя багатьом хворим, пропрацювавши більше пів століття у Чорномині на

Вінниччині / О. Вільчинська // 33-й канал. – 2018. – 11 квіт. – С. 15 : фот.

2. Твої люди, село! : [про лікаря-хірурга П. Т. Дідуренка] // Піщан. вісті. – 2020. – 27 берез. – С. 3 : фот.

 50 років тому (**березень 1973**) відкрита **Ладизинська міська лікарня** в новозбудованому медичному комплексі, де було розгорнуто стаціонар на 210 ліжок, поліклініка на 250 відвідувань в зміну, відділення швидкої медичної допомоги та інші необхідні допоміжні служби.

Література

1. Історія [Електронний ресурс] // КП «Ладизинська міська лікарня» : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3OhubPb> (дата звернення: 16.15.2022), вільний. – Назва з екрана.

Квітень

РОЗУМІННЯ

Мене п'янить природа, як вино,
пробуджує в свідомості прадавнє.
...бо квітка ця – сльоза, яку давно
зронила на валу княгиня Ярославна.

З природою найліпше навзаєм:
слід за любов платити їй любов'ю.
...бо зараз я схилюсь над ручаєм,
нап'юсь з долоней предківської крові.

З природою – одвіку й на віки,
не підкорить її і не змінити.
...бо листя шелестить, немов думки,
яких ніколи нам не зрозуміти.

Євген Гуцало

 04.04 – 265 років тому народився **Марковський Юзеф** (04.04.1758, с. Пиків, нині Хмельницького р-ну Вінницької обл. – 31.05.1829, м. Краків, Польща), лікар, хімік, мінералог.

Закінчив у Вінниці школу (1782). Наприкінці навчання одночасно вчителював. Медицину студіював у Кракові та в Парижі, де з 1805 р. успішно провадив лікарську практику, спеціалізуючись у хірургії, акушерстві та жіночих хворобах. У 1810 р. був призначений на посаду професора хімії у Ягелонському університеті (м. Краків). Упродовж 1810-1814 рр. – також декан медичного факультету, з 1818 р. – заступник куратора того самого університету. Захистив докторську дисертацію.

Науковий доробок охоплює результати хімічних аналізів мінеральних вод Щавніци, Свошовіц, Кросценка; численні розвідки з хімії та їх застосування у медицині.

Література

1. Марковський Юзеф // Відомі поляки в історії Вінниччини : біогр. словник / В. Колесник. – Вінниця : Розвиток, 2007. – С. 403–404 : портр.

 05.04 – 135 років тому народився **Хайцис Георгій Маркович** (05.04.1888, м. Могилів-Подільський Подільської губернії, нині Вінницької обл. – 27.07.1963, м. Ленінград, нині м. Санкт-Петербург, РФ), кандидат медичних наук, доцент, полковник медичної служби. Закінчив медичний факультет Берлінського університету (1913). Працював лікарем Могилів-Подільської повітової земської лікарні, ординатором у Вінницькій Пироговській

лікарні (1921–1927). Учасник Першої світової і Громадянської воєн. У роки Другої світової війни – головний хірург Тихоокеанського флоту (з травня 1943 р. до вересня 1945 р.).

Автор близько 40 наукових праць. Нагороджений орденами та медалями.

Література

1. Кнопов М. Ш. Военно-полевая хирургия на фронте и в тылу / М. Ш. Кнопов // Анналы хирургии. – 2000. – № 2. – С. 74–78.
2. Хайцис Георгий Маркович // Алексанян И. В. Главные хирурги фронтов и флотов в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг. / И. В. Алексанян, М. Ш. Кнопов. – Москва : Медицина, 1985. – С. 234–236.

05.04 – 80 років тому народився **Татаровський Олександр Петрович** (08.04.1943, м. Могилів-Подільський Вінницької обл.), доктор медичних наук, професор, фахівець в галузі соціальної гігієни та організації охорони здоров'я.

Закінчив з відзнакою Могилів-Подільське медичне училище (1960), санітарно-гігієнічний факультет Дніпропетровського медичного інституту (1971), аспірантуру при кафедрі соціальної гігієни та організації охорони здоров'я того самого інституту (1974). Відтоді працював асистентом, доцентом, провідним науковим співробітником, завідувачем кафедри соціальної гігієни та організації охорони здоров'я факультету післядипломної освіти (1995–1996) та кафедри соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я Дніпропетровського державного медичного інституту. З 1998 р. – у Дніпровському національному університеті

ім. Олеся Гончара: професор (1998–1999), з 1999 р. – завідувач кафедри соціальної та експертної медицини і медичного менеджменту; декан медичного факультету.

Одним із напрямків його наукових досліджень є вивчення стану здоров'я та організація медико-санітарної допомоги населенню інтенсивної промислової зони.

Відмінник охорони здоров'я (1989).

Література

1. Татаровський Олександр Петрович // Професори Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара : біобібліогр. довід. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Дніпропетровськ, 2008. – С. 490–491 : портр.

 11.04 – 70 років тому народився **Генделека Григорій Федотович** (11.04.1953, с. Цибулівка, нині Гайсинського р-ну Вінницької обл.), ендокринолог, доктор медичних наук (2003).

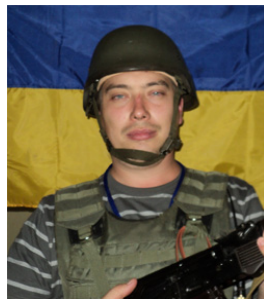
Закінчив Одеський медичний інститут (1979), де відтоді й працює (нині університет): з 2003 р. – доцент кафедри факультетської терапії та завідувач курсу ендокринології. Основний напрям наукових досліджень – клінічна діабетологія. Розробляє методи лікування порушень мікроциркуляції у хворих на цукровий діабет, терапії діабетичних ангіопатій; вивчає механізми розвитку вторинної сульфаніламідної резистенції при цукровому діабеті 2-го типу та методи її корекції.

Література

1. Мейзерська Т. С. Генделека Григорій Федотович / Т. С. Мейзерська // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2006. – Т. 5: Вод – Гн. – С. 450 : портр.

✚ 22.04 – 40 років тому

народився **Кацабін Сергій Борисович** (22.04.1983, м. Козятин Вінницької обл. – 09.02.2015, с. Логвинове Донецької обл.), український військовослужбовець, фельдшер, фармацевт відділення медичного постачання 1-ї окремої медичної роти

імені Пирогова Північного територіального Київського управління Національної гвардії України. Загинув у боях за Батьківщину під час російської збройної агресії проти України.

Нагороджений Почесною грамотою Вінницької облдержадміністрації та обласної ради як медик-волонтер (2014); в 2016 р. – орденами «За мужність» III ступеня і «Народний Герой України» (посмертно).

Похований у м. Козятин Вінницької обл., в 2016 р. в Козятині на фасаді загальноосвітньої школи № 2, де навчався Сергій Кацабін, відкрито меморіальну дошку.

Література

1. Героя пам'ятаєм : [про С. Б. Кацабіна] // Козятин. експрес. – 2016. – 17 листоп. – С. 4 : фот.
2. Кацабін Сергій Борисович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <http://bit.ly/2AgZvZk>. – Назва з екрана. – Дата доступу: 13.03.2022.
3. Кацабін Сергій Борисович [Електронний ресурс] // Книга пам'яті полеглих за Україну : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: (дата звернення: 30.06.2022), вільний. – Назва з екрана.
4. Шаріков В. Сергій Кацабін – народний герой України: / В. Шаріков // RIA Козятин. – 2016. – 4 серп. – С. 2 : фот.

24.04 – 95 років тому народився **Пісько Григорій Тимофійович** (24.04.1928, с. Мазурівка Тульчинського р-ну Вінницької обл. – 01.01.1999, м. Київ), фармаколог, доктор медичних наук (1969), професор (1969).

Завідувач кафедри фармакології Чернівецького медичного інституту (1967–1972), професор кафедри фізіології (1972–1973) Чернівецького державного університету. Працював у Київському НДІ синтезу та екології (1973–1993), завідувачем галузевого медико-токсикологічного відділу НДІ (1993–1998), згодом – заступником директора з наукової роботи Інституту харчової хімії і технології НАН України.

Напрями наукових досліджень: експериментальне обґрунтування теорії цілеспрямованого синтезу нових антимікробних речовин серед четвертинних амонієвих сполук; пошук лікарських засобів серед сполук нового синтезу.

Література

1. Пісько Григорій Тимофійович // Пішак В. П. Професори Буковинського державного медичного університету (1944–2009) / В. П. Пішак, Ю. Т. Ахтемійчук, О. І. Іващук. – Чернівці, 2009. – С. 104.
2. Сторінки історії : бібліогр. довід. зав. кафедр та професорів Буковин. держ. мед. академії (1944–1998) / за ред. В. П. Пішака. – Чернівці, 1999. – С. 130.

✚ **27.04 – 80 років** тому народився **Ніколішин Анатолій Карлович** (27.04.1943, смт Брацлав, Тульчинського р-ну Вінницької обл.), стоматолог, доктор медичних наук (1990), професор (1992).

Закінчив Харківський медичний стоматологічний інститут (1965). Викладав у Донецькому медичному училищі; з 1967 р. працював лікарем. З 1970 р. – в Українській медичній стоматологічній академії (м. Полтава): впродовж 1990–2011 рр. – завідувач, з 2011 р. – професор кафедри терапевтичної стоматології.

Наукові дослідження: розроблення методів діагностики, лікування та профілактики флюорозу й карієсу зубів, хвороб тканин пародонту в регіонах з високим вмістом фтору в питній воді, а також під дією ін. екологічних факторів.

Література

1. Ніколішин Анатолій Карлович [Електронний ресурс] // Кафедра терапевтичної стоматології : [сайт Полтавського державного медичного університету] – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3OYzhkD> (дата звернення: 10.07.2022), вільний. – Назва з екрана.
2. Петрушанко Т. О. Ніколішин Анатолій Карлович / Т. О. Петрушанко [Електронний ресурс] // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2021. – Т. 23 : Нг – Ня. : портр. – Електрон. версія. – Режим доступу: <https://bit.ly/3asMzH2>.

✚ **110 років** тому, у квітні 1913 р. відбулося урочисте закладення першого каменя під забудову головного хірургічного корпусу (нині корпус № 7) майбутньої Пироговської лікарні у м. Вінниці, нині Вінницька обласна клінічна лікарня ім. М. І. Пирогова.

Література

1. Історія лікарні [Вінниц. обл. клін. лікарні ім. М. І. Пирогова] // Вінницька обласна клінічна лікарня ім. М. І. Пирогова : [сайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://vokl.org/istoriya-likarni/>. – Назва з титул. екрана. – Дата доступу: 10.11.2022.
2. 100 років з іменем М. І. Пирогова : до сторіч. ювілею Вінниц. обл. клініч. лікарні ім. М. І. Пирогова / голов. ред. О. Б. Жупанов. – Вінниця, 2017. – Про закладення першого каменя під забудову майбутньої Пироговської лікарні у м. Вінниця. С. 6.

Травень

НЕ ВИМОВЛЮ НІ СЛОВА

Не вимовлю ні слова. Помовчу.
А дощ іде. А вітер хилить клени.
На серці так бентежно – до плачу.
Присядь, кохана, ближче біля мене.

Отак. Спасибі. Чуєш, як шумить,
Як шелестить, кипить травнева злива?
Увесь наш вік – одна жагуча мить,
Я б так хотів, щоб ти була щаслива!

Нехай не ятрять прикрощі душі,
Нехай квітує щирість поміж нами...
Присядь. Послухай. Шелестять дощі
Про те, чого не вимовиш словами.

Микола Луків

 02.05 – 115 років тому народилася **Кадиш Клара Миронівна** (02.05.1908, м. Хмільник, Вінницької обл. – 08.04.2000, м. Ієрусалим), дитячий лікар.

Закінчила Воронежський університет (1930). Працювала дитячим лікарем, з 1935 р. – у Вінниці. В роки Другої світової війни – начальник відділення евакошпиталю, директор медичного училища (м. Шадринськ, Курганської обл.). Впродовж 1945–1970 рр. – головний лікар 1-ї дитячої лікарні у м. Вінниця. В 1991 р. емігрувала в Ізраїль. Мати С. Г. Ванштейна, випускника ВНМУ ім. М. І. Пирогова, професора, доктора медичних наук.

Література

1. Крас Нил. Из автобиографии : [є про К. М. Кадиш] [Електронний ресурс] / Нил Крас // Facebook : загальнодоступна група. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yuTYh9> (дата звернення: 22.05.2022), вільний. – Назва з екрана.

 10.05 – 115 років тому народився **Ротенберг Давид Лазарович** (10.05.1908, м. Бершадь, нині Вінницької обл. – 1994), хірург, професор, завідувач кафедри загальної хірургії (1954–1966), топографічної анатомії і оперативної хірургії (1966–1977) Івано-Франківського медичного інституту.

Автор понад 50 наукових праць в галузі гемотерапії, дихальних властивостей крові.

Література

1. Ганіткевич Я. Історія української медицини в датах та іменах / Я. Ганіткевич. – Львів, 2004. – С. 279.

 13.05 – 65 років тому народився **Волянський Петро Борисович** (13.05.1958, м. Козятин Вінницької обл.), військовий лікар, доктор наук з державного управління, професор.

Закінчив військово-медичний факультет Куйбишевського медичного інституту (1985). У 2018 р. призначений начальником Інституту державного управління у сфері цивільного захисту.

Заслужений лікар України (1999). Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки. Нагороджений медаллю «За бездоганну службу» II ступеня (1999), почесною відзнакою МНС України (2000), нагрудним знаком «За відвагу в надзвичайній ситуації» II (2004) та I (2008) ступенів, орденом «За заслуги» III ступеня (2006) та ін. нагородами.

Література

1. Волянський Петро Борисович [Електронний ресурс] // Інститут держ. упр. та наук. дослідж. з цивіл. захисту (ІДУ НД ЦЗ) : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3OWVShA> (дата звернення: 12.04.2022), вільний. – Назва з екрана.

🇺🇦 **27.05 – 40 років тому** народився **Гончарук Олександр Васильович** (27.05.1983, м. Вінниця – 12.05.2022), фахівець з ІТ-технологій, бойовий медик.

Закінчив факультет інтелектуальних інформаційних технологій та автоматизації Вінницького національного технічного університету (2005). З 1991 р. його життя було тісно пов'язане з Калинівщиною. Згодом мешкав у Києві, працював у галузі ІТ-технологій, співпрацював із Playtech і Teshona. Був активним учасником Майдану, зазнав поранення. Після початку повномасштабного російського вторгнення пішов до лав ЗСУ. Служив молодшим сержантом, який виконував медичні завдання. Загинув у бою з окупантами, прикривши собою вісьмох побратимів. Похований у с. Нова Гребля, нині Хмельницького р-ну Вінницької обл.

Література

1. «Був добрим другом і справжнім українцем»: на Калинівщині попрощалися із загиблим воїном [Олександром Гончаруком] [Електронний ресурс] // Калинівка.City : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uwrKT4> (дата звернення: 22.05.2022), вільний. – Назва з екрана.
2. На війні загинув випускник ВНТУ Олександр Гончарук [Електронний ресурс] // Вінницький національний технічний університет : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3t7kdZM> (дата звернення: 22.05.2022), вільний. – Назва з екрана.
3. Урятував вісьмох, але сам загинув – на Вінниччині в останню путь провели бойового медика Олександра Гончарука [Електронний ресурс] // АРМІЯІНFORM : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yu0gh9> (дата звернення: 22.05.2022), вільний. – Назва з екрана.

✚ 29.05 – 120 років тому народився **Савка Теодозій (Богдан) Теофілович** (29.05.1903, с. Річиця, Рава-Руського повіту, нині с. Речица у складі Польщі – 19.11.1980, м. Гайсин Вінницької обл.), висококваліфікований лікар-практик, крайовий лікар УПА-Захід.

Закінчив гімназію у повітовому місті Сокаль Львівського воєводства, медичний факультет Ягеллонського університету у Кракові. Відкрив у містечку Кристинопіль (нині м. Червоноград на Львівщині) приватну лікарську практику. Був членом Українського лікарського товариства. У 1939 р. був мобілізований до польської армії. Леде врятувався від неминучої загрози потрапити в оточення і вірної смерті та добрався до рідного села. Працював лікарем Сокальської округи ОУН. Проводив вишкіл медичних сестер та лікарів, який був організований окружним проводом ОУН. Восени 1944 р. був призначений крайовим лікарем УПА-Захід (керівником служби здоров'я крайового військового штабу) і Українського Червоного Хреста. Мав ступінь сотника-лікаря. На цій посаді вів активну лікувальну й організаційну роботу. У 1946 р. вийшов з підпілля. Під чужим прізвищем працював санітаром у фельдшерсько-акушерському пункті в Тернопільській обл.

У грудні 1947 р. був заарештований і засуджений на 25 років суворого режиму. Поневірявся в таборах ГУЛАГу. Після смерті Сталіна був звільнений без реабілітації і права мешкати у Західній Україні.

Впродовж 1958–1978 рр. працював у лікарні с. Зятківці Гайсинського р-ну на Вінниччині. До нього на

прийом приїздили пацієнти з різних областей України. Теодозію Теофіловичу Савці вдалося досягнути вражаючих результатів у лікуванні хворих. Біля лікарні власними руками посадив сад.

Пішов з життя у м. Гайсин на Вінниччині. Похований у с. Зятківці.

Література

1. Участь Юрія Липи у збройній боротьбі ОУН і УПА // Сьомі Липівські читання : зб. матеріалів. – Київ, 2015. – Про Т. Т. Савку. С. 217–218.

Червень

* * *

Зелена плоть садів, осяяних плодами.
Зелена плоть трави по берегах річок.
Блакитна плоть небес, що світяться над нами.
Рожева плоть квіток. Музична плоть пташок.
Це червня торжество. Це буйне свято плоті.
Це сатурналії природи, у яких –
і соняхи в віночках бджіл, золотороті,
й неначе пущені прашею ластівки.
Все прагне квітнути, втішатися, радіти,
свідоме молодих своїх минутих прав.
Язичницька жага язичницького світу,
що християнства візантійського не знав!
Червневі оргії настурції і м'яти,
п'янить канупер, наче ритуальний дим,
у кожному селі, десь на причілку хати,
немов на галактичному краю крутім...

Євген Гуцало

01.06 – 85 років тому народився **Каленіченко Віталій Олександрович** (01.06.1938, смт Олександрівка, нині Кропивницького р-ну, Кіровоградської обл.), оториноларинголог.

Головний лікар Хмельницької обласної фізіотерапевтичної лікарні (1985–2006). Під його керівництвом було створено музей історії лікарні; побудовані зал лікувальної фізкультури, овочесховище, гаражі для автотранспорту, токарна та слюсарна майстерні, басейн для гідрокінезотерапії; відкрито кабінети функціональної, ультразвукової та іридодіагностики, підводного душу-масажу, гальваногрязелікування. Автор дев'яти наукових праць, багатьох раціоналізаторських пропозицій.

Заслужений лікар України, відмінник охорони здоров'я України, Почесний ветеран України, Почесний громадянин Хмельницького р-ну (2003), депутат районної ради 4-х скликань. Нагороджений медаллю «За доблесну працю», відзнакою Президента України – ювілейною медаллю «20 років незалежності України» (2011).

Література

1. Віталій Каленіченко // Голяченко О. Лікарі Вінниччини / О. Голяченко. – Тернопіль : Лілея, 1999. – С. 128–132 : фот.
2. Календар пам'ятних та знаменних дат Хмельницького краю на 2013 рік / Хмельниц. район. б-ка для дорослих. – Хмельник, 2012. – С. 8.

07.06 – 85 років тому народився **Пацко Ярослав Володимирович** (07.06.1938, м. Вінниця – 01.01.2007, м. Київ), нейроонколог, мікронейрохірург, доктор медичних наук (1987), професор.

Закінчив Київський медичний інститут (1961). Відтоді працював у Київському інституті нейрохірургії (нині ДУ «Інститут нейрохірургії ім. акад. А. П. Ромоданова НАМН України»): лікар, науковий співробітник (1961–1964); молодший науковий співробітник (1964–1972); старший науковий співробітник (1974–1985); завідувач науково-організаційного відділу (1989–2000). Асистент кафедри нейрохірургії Київського інституту удосконалення лікарів (1972–1974; 1985–1989).

Напрями наукових досліджень: нейроонкологія, мікронейрохірургія.

Похований в Києві на Берковецькому кладовищі.

Література

1. Пацко Ярослав Володимирович [Електронний ресурс] // ДУ «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П.Ромоданова НАМН України» : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3c0lknJ> (дата звернення: 10.04.2022), вільний. – Назва з екрана.

18.06 – 55 років тому народився **Лурін Ігор Анатолійович** (18.06.1968, м. Вінниця), військовий лікар, доктор медичних наук (2007), професор (2012), генерал-майор медичної служби.

Закінчив з відзнакою військово-медичний факультет Сибірського медичного університету (1993), Українську військово-медичну академію (1996), Національну академію державного управління при Президентові України (2011). Служив старшим ординатором операційно-перев'язувального взводу окремого медичного батальйону Одеського військового округу. Займав керівні посади в медичних службах Міністерства оборони України та Служби безпеки України (1996–2013), керівник департаменту з питань охорони здоров'я Адміністрації Президента України (2014–2021), радник Міністра оборони України (2018), керівник позаштатного відділу військово-медичної науки при Президії НАМН України, віцепрезидент НАМН України (з 2021 р.).

Автор понад 260 наукових праць, у т. ч. 15 монографій, 4 підручників, 30 навчальних посібників, численних патентів на винахід та корисну модель.

Основні напрями наукової діяльності: наукове обґрунтування організації та надання медичної допомоги військовослужбовцям та цивільному населенню, постраждалому в умовах ведення бойових дій; структурної перебудови національної системи медичного забезпечення на воєнний час та в умовах надзвичайних ситуацій і створення необхідної медичної інфраструктури;

розроблення та впровадження нової організаційно-штатної структури закладів охорони здоров'я; створення нормативно-правової бази та впровадження програмно-цільового планування діяльності військово-медичної галузі; фундаментальні дослідження вогнепальної рани: морфологія та балістика.

Заслужений лікар України (2012). Нагороджений орденами «За заслуги» III ступеня (2019) та II ступеня (2021), лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2012), лауреат Премії Кабінету Міністрів України (2016), лауреат Державної премії України в галузі освіти (2018), лауреат Премії НАН України імені М. М. Амосова (2020).

Література

1. Лурін Ігор Анатолійович [Електронний ресурс] // Національна академія медичних наук України : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3AOB4t6> (дата звернення: 14.07.2022), вільний. – Назва з екрана.

Липень

Вінниця плаче і це не фонтани...
Це на дитині розірвані рани,
Це сльози мами, що ще живою
Бачила місто, мов після бою...

Вінниця плаче і не дощами,
Площа укрита склом і тілами...
Свідок-літак стоїть на помості,
Чоловіки не стримують злості.

Вінниця плаче, схлипують люди.
Доки війна ця проклята буде?!
Доки невинних будуть вбивати?
Світ доки буде все споглядати?!

Вінниця плаче,... спокій нам сниться.
Хочу кричати: «Люди, спиніться!!!
Що вам, кати навіжені, ще треба!?
Господи Боже, зглянься із неба...»

Просто гуляли, просто ми жили
З нас виривають нерви і жили!
Іграшку кров заливає дитяча...
Місто усмішок... Вінниця плаче!

Алла Боровська

🇺🇦 **09.07 – 40 років** тому народилася **Бабкіна Ольга Вікторівна** (09.07.1983, смт Вендичани Могилів-Подільського р-ну Вінницької обл.), військовослужбовець Збройних сил України, старшина військової служби за контрактом, головна медична сестра медичної частини Військово-медичного клінічного центру Центрального регіону (м. Вінниця).

Закінчила Гайсинське медичне училище. 2017 р. стала першою Віце-міс у Всеармійському конкурсі серед жінок-військовослужбовців медичної служби «Берегиня в погонах», організованого Міноборони. Учасниця бойових дій АТО, була там тричі в складі команди 59-го військового мобільного госпіталю, який сформували зі спеціалістів Військово-медичного клінічного центру Центрального регіону. Асистувала хірургу А. Вербі під час першої в Україні операції у польових умовах у 2014 р.

Заслужений працівник охорони здоров'я України. Нагороджена орденом «За мужність» III ступеня та відзнакою Президента України «За участь в антитерористичній операції». За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, вірність військовій присязі під час російсько-української війни нагороджена орденом «За мужність» III ступеня (2015).

Література

1. Бабкіна Ольга Вікторівна [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3yEO7pt>. – Назва з екрана. – Дата доступу: 13.05.2022.

2. Перемогла військова медсестра з Вінниці : [у Києві відбулася церемонія нагородження премією «Найкраща медсестра України». В номінації «Сестра милосердя» перемогла вінничанка О. Бабкіна] // Вінниччина. – 2020. – 23 груд. – С. 1 : фот.
3. Скрипник В. «Спека, по спині піт дощем...» Перша операція у наметі : [про О. Бабкіну, голов. медсестру Вінниц. військ.-мед. клінічного центру] / В. Скрипник // RIA. – 2020. – 30 груд. – С. 10 : фот.

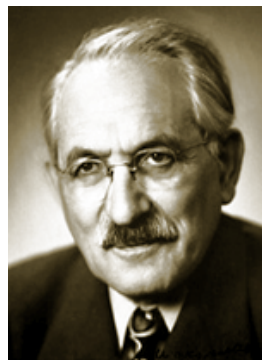

14 липня – річниця трагедії у Вінниці. Рік тому (**14.07.2022**) російські війська завдали ракетних ударів по Вінниці. Медичний центр «Нейромед» було зруйновано вщент. Загинуло та постраждало мирне населення, в т.ч. працівники і пацієнти центру.

Література

1. Ракетний удар по Вінниці зачепив діагностичну клініку [«Нейромед»], всі, хто перебував усередині, загинули [Електронний ресурс] // Інтерфакс-Україна : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3AtICw2> (дата звернення: 15.07.2022), вільний. – Назва з екрана.
2. У вінницькому «Нейромеді» через ракетний удар загинули майже всі лікарі [Електронний ресурс] // Вести : [вебсайт газ.]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3QuT4sU> (дата звернення: 15.07.2022), вільний. – Назва з екрана.

✚ 20.07 – 135 років тому народився **Ваксман Зельман-Абрахам (Соломон Абрамович)** (08(20.07)1888, містечко Прилука Липовецького повіту Київської губернії, нині с. Стара Прилука Вінницького р-ну Вінницької обл. – 16.08.1973, м. Хайєніс, штат Масачусетс, США), мікробіолог і біохімік, лауреат

Нобелівської премії (1952) в галузі фізіології та медицини. Дійсний член НАН США. Кавалер ордена Почесного легіону у Франції. Разом із сім'єю емігрував до США. Закінчив Каліфорнійський університет (1918). Викладав у сільськогосподарському коледжі в м. Ратгерсі (штат Нью-Брансвік). З 1923 р. – у Ратгерському університеті: професор, з 1942 р. – завідувач кафедри мікробіології, реорганізованої у 1949 р. в інститут мікробіології, упродовж 1949–1958 рр. – його директор. Згодом інституту присвоєно ім'я Ваксмана. Одночасно – засновник і керівник відділу морської бактеріології інституту океанографії у Вуд-Халі (1931–1942).

Наукові дослідження присвячені вивченню природи гумусу, його виникненню і розпаду, ролі мікробів у цих процесах. Під керівництвом Ваксмана відкрито актиноміцет, неоміцин, актиноміцин, кандинецин, стрептотрицин та ін. антибіотики, що використовуються у сучасній медицині і ветеринарії.

У 1952 р. отримав Нобелівську премію за відкриття стрептоміцину (1943), першого антибіотика, ефективного при лікуванні туберкульозу. Ввів у науковий обіг (1942) терміни «антибіоз» і «антибіотик». Увійшов до переліку найбільш видатних діячів людства.

У 2003 р. у с. Нова Прилука до 30-річчя з дня смерті З. А. Ваксмана встановлено пам'ятний знак. У м. Вінниці його іменем названо вулицю.

Література

1. Залман Абрахам Ваксман : (до 115-річчя від дня народж.) : [біобліогр. матеріали] / Вінниц. нац. мед. ун-т ім. М. І. Пирогова, наук. б-ка; уклад.: Л. І. Шпукал, Н. М. Струтинська. – Вінниця, 2003. – 12 с.
2. Кучер В. А. Зельман Абрахам Ваксман. Жизнь, вдохновение, слава : биография отдельного лица / В. А. Кучер. – Винница : Континент-ПРИМ, 2005. – 388 с. : ил.
3. Кучер В. О. Нобелівський лауреат з Вінниччини : [про З. А. Ваксмана] // Вінниця – місто послідовників М. І. Пирогова : монографія / О. А. Юрчишина [та ін.]. – Вінниця, 2020. – С. 146–162 : фот.
4. Кучер В. У истоков антибиотикотерапии. Жизненный путь и научный подвиг З. А. Ваксмана / В. А. Кучер, Ю. М. Мостовой. – Винница : ГКФ, 2012. – 184 с. : фот.
5. Лазаренко В. Земля подільська виховала Нобелівського лауреата / В. Лазаренко. – Вінниця, 2003. – 92 с. : іл.
6. Пухлик С. М. З. А. Ваксман – великий мікробіолог ХХ века. К 60-летию применения стрептомицина / С. М. Пухлик, М. А. Варешкина // Одеський мед. журн. – 2006. – № 1. – С. 100–104.

Серпень

ЯК Я ЛЮБЛЮ КВІТИ ЦІ

Серпень... пахне чебрецем
І п'янка рута-м'ята,
І чорнобривці під вікном
Милують біля хати.
Вже матіола розцвіла.
А мила, ніжна айстра.
Червона, біла, голуба,
Красуне моя, здрастуй
О... Як я люблю квіти ці
Безмежно, до нестями.
Тримаю трепетно в душі
Боюсь, щоб не зів'яли.
Та я зів'яти їм не дам –
Даруйте радість людям.
Квітуйте, всміхайтесь вітрам
І я радіти буду.

Галина Фурса

🇺🇦 **17.08 – 100 років** тому народився **Каракой Тихін Кирилович** (17.08.1923, за ін. даними 1930 р., с. Богданівка, нині Тульчинського р-ну – 20.02.2015, м. Кишинів, Молдова), медичний працівник, фельдшер.

Учасник Другої світової війни. У 1948 р. закінчив Тульчинську фельдшерсько-акушерську школу і з того часу працював у с. Богданівка, де понад 25 років очолював фельдшерсько-акушерський пункт. Уміло організовував профілактичну, лікувальну й оздоровчу роботу, внаслідок чого різко знизилися дитяча смертність, рівень інфекційних захворювань; добився ліквідації дифтерії; повного охоплення породіль стаціонарним медичним обслуговуванням; згуртував громаду на санітарний благоустрій села.

Герой Соціалістичної Праці (1969). Нагороджений медаллю «За трудову доблесть» (1961) та ін. державними нагородами.

Література

1. Гальчак С. Д. Каракой Тихін Кирилович // Герої Вінниччини / С. Д. Гальчак. – Вінниця, 2016. – С. 213.
2. Каракой Тихін Кирилович // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/2pOd9zt>. – Назва з екрана. – Дата доступу: 13.06.2022.
3. Каракой Тихон Кирилович // Кузьмин М. К. Ученые-медики – Герои Социалистического Труда / М. К. Кузьмин. – Москва : Медицина, 1988. – С. 190.

 27.08 – 60 років тому народилася **Соломенчук Тетяна Миколаївна** (27.08.1963, м. Калинівка, Вінницької обл.), кардіолог, доктор медичних наук (2008), професор.

Закінчила з відзнакою лікувальний факультет Івано-Франківського державного медичного інституту (1986). Працювала терапевтом у медичному центрі Львівського об'єднання радіоелектронної апаратури, з 1989 р. – кардіологом у тому самому та інших закладах охорони здоров'я м. Львів. З 2000 р. – у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького, в якому пройшла шлях від асистента до професора. Завідувачка кафедри сімейної медицини факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Членкиня Європейської асоціації кардіологів (ESC, 2008), Європейської асоціації ACCA (Acute Cardiac Care, 2012), Європейської асоціації превентивної кардіології (EuroPrevent, 2011), Українського товариства кардіологів (2003), Українського товариства сімейних лікарів (2003), Українського товариства аритмологів України (2011). Головний редактор журналу «Практикуючий лікар».

Авторка понад 400 наукових праць, серед яких 6 підручників, 7 посібників, 4 патенти, авторські свідоцтва, 29 методичних рекомендацій.

Напрями наукових досліджень: вивчення причин виникнення та механізмів розвитку артеріосклерозу, гострих і хронічних форм коронарної хвороби серця, артеріальної гіпертензії та хронічної хвороби нирок, ролі вразливого впливу на серце, судини та інші органи-мішені

ксенобіотиків – чужорідних речовин, які потрапляють в організм людини внаслідок екологічного, професійного, побутового контакту чи куріння.

Література

1. Соломенчук Тетяна Миколаївна [Електронний ресурс] // Практикуючий лікар : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3aLqhAJ> (дата звернення: 19.07.2022), вільний. – Назва з екрана.

 28.08 – 125 років тому (**28.08.1898**) було засновано **Жмеринську залізничну лікарню**, нині КНП «Жмеринська лікарня відновного лікування Вінницької обласної ради». Профіль лікарні відновного лікування передбачає реабілітацію хворих після перенесених інсультів, інфарктів, травм опорно-рухового апарату, загальну реабілітацію. У лікарні наразі функціонує три відділення: лікувально-діагностичне, ортопедичне, де займаються відновленням опорно-рухового апарату, та неврологічне, в якому лікують захворювання центральної та периферійної нервової системи.

Література

1. Антонюк О. Жмеринська залізнична лікарня. Історія / О. Антонюк // Без минулого немає майбутнього : із історії м. Жмеринка / О. Антонюк. – Вінниця, 2013. – С. 150–152 : фот.
2. 120 років довіри [Електронний ресурс] // КНП «Жмеринська лікарня відновного лікування Вінницької обласної ради» : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3oAvGh4> (дата звернення: 20.07.2022), вільний. – Назва з екрана.

Вересень

* * *

Відлітають в ірій ластівки,
Тужно проспівавши на дротах,
Взявши вересень собі в провідники,
Залишивши пісню у хатах.

І її співають матері,
Щоб мале заснуло дитинча,
Коли злине зірка на поріг
І розсиплеться на тисячу зірчат...

Відлітають в ірій ластівки,
Пролітаючи над стишеним селом.
Я прощаюсь помахом руки,

А вони – мовчанням і крилом...
Відлітають в ірій ластівки –
В мене до зірок ясних чоло...

Микола Дмитренко

 17.09 – 90 років тому народилася **Зор'єва Тетяна Данилівна** (17.09.1933, м. Жмеринка Вінницької обл.), гігієніст, доктор медичних наук (1988).

Закінчила Київський медичний інститут (1957). Працювала лікарем. З 1960 р. – завідувачка клініко-хімічної лабораторії санаторію «Україна» (сmt «Ворзель» Ірпінської міськради Київської обл.); упродовж 1965–1994 рр. – в Українському НДІ екогігієни і токсикології хімічних речовин (м. Київ). З 1994 р. – в м. Нью-Йорк.

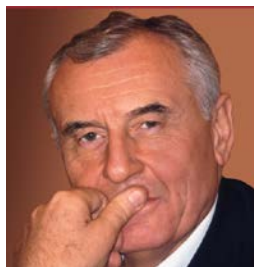
Напрями наукових досліджень: гігієна і токсикологія пестицидів, їх нормування в харчових продуктах, об'єктах довкілля; гігієнічна оцінка умов праці при застосуванні агрохімікатів.

Література

1. Петрашенко Г. І. Зор'єва Тетяна Данилівна / Г. І. Петрашенко // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2010. – Т. 10 : 3 – Зор. – С. 97–698 : портр.

 29.09 – 80 років тому народився **Шлапак Ігор Порфирійович** (29.09.1943, с. Селище, нині с. Гостинне Вінницького р-ну Вінницької обл. – 20.09.2015, м. Київ), відомий український анестезіолог, професор.

Закінчив з відзнакою Київський медичний інститут (1968). Працював у клінічній лікарні ім. Жовтневої революції, нині Олександрівська клінічна лікарня м. Києва. Асистент (1974–1987), доцент (1987–1994) кафедри анестезіології і реаніматології Київського

державного інституту вдосконалення лікарів. Завідувач клініки анестезіології, інтенсивної терапії та реанімації (1994–1996). Головний спеціаліст МОЗ України в галузі клінічної токсикології (1994–2005). З 1996 р. – завідувач кафедри анестезіології та інтенсивної терапії Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика.

Автор понад 350 наукових праць, у т. ч. 17 наукових посібників і монографій. За його редакцією побачив світ перший всеукраїнський підручник з анестезіології та інтенсивної терапії.

Напрями наукових досліджень: гострі отруєння, спінальна та епідуральна анестезія, інтенсивна терапія поєднаної травми, черепно-мозкова травма та інсульти, сепсис та септичний шок, госпітальна інфекція та антибактеріальна терапія, нутритивна підтримка в інтенсивній терапії.

Заслужений діяч науки і техніки України (2003), академік Академії наук вищої освіти (2010), віце-президент Асоціації анестезіологів України, член проблемної комісії з анестезіології та інтенсивної терапії МОЗ та АМН України.

Література

1. Ігорю Порфирійовичу Шлапаку – 70 років! // Укр. мед. часопис. – 2013. – № 5. – С. 16.
2. Пам'яті Ігоря Порфирійовича Шлапака // Ваше здоров'я. – 2015. – 2 жовт. (№ 39/40). – С. 23 : портр.
3. Пам'яті Ігоря Порфирійовича Шлапака // Біль, знеболювання і інтенсивна терапія. – 2015. – № 3. – С. 83–84 : портр.

Жовтень

Люблю я осінь за красу прощальну
І урожай рясний на скошених полях.
Там птаство з галасом кружляє над стернею,
Вкриває хмарою ріллю і битий шлях.
...За сивий дощ з холодними вітрами,
Що листям вистеля стежки,
Ще пахне сіно на долинах,
Дбайливо складене в стіжки...
А над ставком мереживо туману.
Схилили верби коси у журі.
І журавлиний ключ у сивий ранок
Летить у даль від рідної землі.

Микола Прус

 05.10 – 75 років тому народилася **Іванкова Валентина Степанівна** (05.10.1948, с. Юрківці Могилів-Подільського р-ну Вінницької обл.), радіолог, доктор медичних наук (2000), професор (2007).

Закінчила Чернівецький медичний інститут. З 1980 р. – у Національному інституті раку (м. Київ), з 1996 р. – завідувачка відділення променевої терапії. З 2005 р. – віце-президент Українського товариства терапевтичних радіологів і онкологів.

Наукові дослідження: радіо- та хіміочутливість пухлин; можливості подолання променевої і медикаментозної резистентності злоякісних пухлин; розроблення методів поєднаної променевої терапії хворих на рак шийки й тіла матки із застосуванням різних методик та режимів фракціонування дози випромінювання.

Література

1. Левковська Л. Ю. Іванкова Валентина Степанівна / Л. Ю. Левковська // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2011. – Т. 11 : Зор – Как. – С. 86 : портр.

 16.10 – 90 років тому народився **Глоба Леонід Іванович** (16.10.1933, с. Круподеринці, нині Вінницького р-ну Вінницької обл.), мікробіолог, доктор медичних наук (1988).

Закінчив Київський медичний інститут (1959). Відтоді працював лікарем. Упродовж 1962–1969 рр. – у Київському НДІ інфекційних захворювань; з 1969 р. – в Інституті колоїдної хімії та хімії води НАНУ (Київ);

з 1992 р. – завідувач лабораторії, упродовж 1993–2002 рр. – завідувач відділу мікробіології очистки води, з 2003 р. – головний науковий співробітник.

Напрями наукових досліджень: використання мікроорганізмів у біотехнологіях охорони довкілля від забруднення ксенобіотиками.

Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (2000).

Література

1. Мацибура Г. С. Глоба Леонід Іванович / Г. С. Мацибура // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2006. – Т. 5 : Вод – Гн. – С. 673 : фот. – Бібліогр.: в кінці ст.

 16.10 – 100 років тому народився **Апостолук В'ячеслав Володимирович** (29.10.1923, с. Юрківці, нині Могилів-Подільського р-ну Вінницької обл. – 05.06.1993, м. Тернопіль), лікар, кандидат медичних наук (1964).

Закінчив Чернівецький медичний інститут (1952; нині Буковинський державний медичний університет). Працював лікарем Тернопільської міської лікарні (1952–1960); з 1960 р. – головним лікарем обласної лікарні лікувально-санітарного управління. З 1973 р. – доцент кафедри факультетської терапії, завідувач курсу фізіотерапії Тернопільського медичного інституту (нині ТНМУ ім. І. Горбачевського). Учасник Другої світової війни.

Автор понад 50 наукових праць. Був співорганізатором відкриття Микулинецької обласної фізіотерапевтичної лікарні реабілітації (1967). Одним із перших досліджував лікувальні властивості мінеральних вод Тернопільщини, зокрема Микулинецької, Гусятинської,

Конопківської (назва води «Микулинецька Мацеста»). Сприяв промислового випуску столової мінеральної води «Тернопільська». Серед перших на Тернопільщині застосовував голко-рефлексотерапію, впроваджував немедикаментозні методи лікування, зокрема, апітерапію, психотерапію, траволікування тощо.

Відмінник охорони здоров'я УРСР (1966). Нагороджений орденами «Знак Пошани» (1971), Вітчизняної війни I ступеня (1972) та ін. державними нагородами.

Література

1. Апостолук В'ячеслав Володимирович / І. Дем'янова. // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3PS4Cpq>. – Назва з екрана. – Дата доступу: 13.06.2022.

 30.10 – 115 років тому народився **Бобок Дмитро Омелянович** (30.10.1908, м. Ніжин Чернігівської губернії, нині Чернігівської обл. – ?), санітарний лікар.

Закінчив Київський медичний інститут (1931). Працював районним санітарним лікарем у м. Тульчин на Вінниччині. У 1932 р. був мобілізований до Червоної армії, де служив лікарем. Працював районним санітарним лікарем в м. Ніжин. У 1933 р. переїхав до м. Тирасполь, де працював начальником санітарної служби наркомпостачу і одночасно – санітарним лікарем консервного заводу ім. Ткаченка. У зв'язку з ліквідацією посади у 1936 р. повернувся до Ніжина, працював лікарем педінституту та читав лекції в медичній школі. Зазнав репресій. Реабілітований 29 липня 1997 р.

Література

1. Бобок Дмитро Омелянович // Українські лікарі : біобібліогр. довід. / Я. Ганіткевич, П. Пундій. – Львів, 2008. – Кн. 3 :

Учасники національно-визвольної боротьби та українського державотворення, репресовані та реабілітовані лікарі України. – С. 243.

 95 років тому
(жовтень 1928) з метою
підготовки медичних
фахівців середньої ланки
для південно-східного
регіону Поділля у

м. Гайсин було засновано медичну професійну школу, нині **Гайсинський медичний фаховий коледж** – вищий навчальний заклад I рівня акредитації.

Література

1. Андрієвський І. ...І 30 тисяч путівок у життя : [про історію створення та сьогодення Гайсин. мед. коледжу] / І. Андрієвський // Віче. – 2011. – № 21. – С. 31.
2. Свята і будні [Гайсин.] медичного коледжу // Трибуна праці. – 2006. – 7 листоп.
3. Смоленський С. Славний ювілей : [до 60-річчя Гайсин. мед. коледжу] / С. Смоленський // Трибуна праці. – 1989. – 7 січ.

 70 років тому
(жовтень 1953) відкрито
Гайсинську дитячу лікарню.

Література

1. Вінниччина в датах : хронол. довід. / уклад. М. С. Шлеймович. – Вінниця, 2000. – Про відкриття Гайсинської дитячої лікарні. С. 35.

Листопад

В ОСІННІЙ ПЕЧАЛІ – СВОЯ ВІДРАДА...

В осінній печалі – своя відрада,
В осінньому щасті – своя журба.
Горить над ставом, немов лампада,
Золотиста стара верба.

Не знаю, скільки вербі тій жити,
Чи зеленіти їй навесні...
Стою і гладжу пониклі віти, –
На матір схожа вона мені.

Її лишили птахи, як діти,
І жовте листя ріка несе.
І важко жити, і треба жити,
Хоча й життя вже втрачає сенс.

Від листопаду до листопаду –
Самотня старість, її судьба.
Горить над ставом, немов лампада,
Золотолиста сумна верба.

Микола Луків

🇺🇦 **03.11 – 130 років** тому народився **Лянде Вольф Самійлович** (03.11.1893, м. Могилів-Подільський Вінницької обл. – 12.02.1981, м. Ленінград, нині м. Санкт-Петербург, РФ), оториноларинголог, доктор медичних наук (1954), професор.

Закінчив медичний факультет Північно-Кавказького державного університету (1920). Асистент, доцент, завідувач кафедри ЛОР хвороб Ярославського медичного інституту (1949–1952). Завідувач кафедри хвороб вуха, горла і носа Хабаровського медичного інституту (1956–1966). З 1966 р. працював лікарем-консультантом у м. Ленінград.

Учасник Другої світової війни. Нагороджений медалями «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.».

Автор 70 наукових праць, 11 винаходів. Напрями наукових досліджень: проблеми сурдології, лікування хворих з раковим ураженням гортані, профілактика і організація медичної допомоги, ін.

Література

1. Горшков В. М. Профессор Вольф Самойлович Лянде. К 80-летию со дня рождения / В. М. Горшков // Вестник оториноларингологии. – 1973. – № 6. – С. 101–102 : портр.
2. Профессор Вольф Самойлович Лянде. (К 70-летию со дня рождения) // Вестник оториноларингологии. – 1963. – № 5. – С. 105 : портр.
3. Юбилейная книга : 75 лет Дальневосточному государственному медицинскому университету. – Хабаровск : Дальневосточный гос. мед. ун-т, 2005. – Про В. С. Лянде. С. 117 : портр.

✚ **04.11 – 195 років** тому народився **Баранецький Адріан** (04.11.1828, містечко Ярмолинці Проскурівського повіту, нині смт Хмельницького р-ну Хмельницької обл. – 15.10.1891, м. Краків), лікар, громадський діяч.

У 1839 р. вступив до 3-го класу Вінницької гімназії. Закінчив Кам'янець-Подільську гімназію (1845). Студіював медицину у Київському університеті Св. Володимира, продовжив навчання у Франції та Італії. Співзасновник Паризького товариства польських лікарів (1858). У 1868 р. постійно оселився в Кракові. У 1870 р. організував у місті Вищі курси для жінок, які були першою формою університетської освіти, доступної жінкам, та після його смерті названі його ім'ям. Активно працював у Краківському лікарському товаристві. Був членом Варшавського лікарського товариства (з 1859 р.) і Фізіографічної комісії Краківського наукового товариства (з 1868 р.). Автор праць у галузі медичної статистики та антропології.

Похований на Раковицькому цвинтарі м. Краків.

Література

1. Баранецький (Baraniecki) Адріан // Відомі поляки в історії Вінниччини : біогр. словник / В. Колесник. – Вінниця : Розвиток, 2007. – С. 36–37 : портр.

✚ **09.11 – 185 років** тому народився **Ожеховський Тадеуш** (09.11.1838, с. Буша, нині Могилів-Подільського р-ну на Вінниччині – 02.10.1902, м. Цюріх, Німеччина), лікар, політичний діяч, публіцист.

Закінчив з відзнакою Київський університет Св. Володимира (1859). Того самого року виїхав до Парижа. Лікарську практику розпочав у м. Константинополь. У 1865 р. під час епідемії холери керував одним із інфекційних шпиталів. Нагороджений орденом Меджіє.

Література

1. Ожеховський (Orzechowski) Тадеуш // Відомі поляки в історії Вінниччини : біогр. словник / В. Колесник. – Вінниця : Розвиток, 2007. – С. 454–455.

 16.11 – 85 років тому народився **Шермет Петро Федорович** (16.11.1938, с. Глинськ, нині Хмельницького р-ну Вінницької обл.), доктор медичних наук, професор.

Закінчив Берегівське медичне училище на Закарпатті (1955). Працював фельдшером, після закінчення медичного факультету Ужгородського державного університету (1964) – лікарем. З 1964 р. розпочав працювати в Ужгородському державному університеті: асистент кафедри оперативної хірургії; асистент кафедри факультетської хірургії. Впродовж 1984–1986 рр. навчався в докторантурі. Завідувач кафедри факультетської хірургії Ужгородського національного університету (1990–2010).

Автор понад 160 наукових праць, монографій, патентів на два винаходи, більше 20 раціоналізаторських пропозицій.

Уперше на Закарпатті запровадив у практику мікрохірургічні методи хірургічного лікування лімфедемії кінцівок у вигляді лімфовазовенозних та лімфонудуло-

венозних анастомозів, застосовував ендолімфатичне опромінення лазером та ендолімфатичну терапію при перитонітах. Досліджував проблеми травматичного шоку, хірургії гепатобіліарної системи та мікрохірургії лімфатичної системи.

Заслужений лікар України.

Література

1. Болдіжар О. О. Доктору медичних наук, професору Петру Шеремету – 70. Штрихи до портрета / О. О. Болдіжар // Науковий вісник Ужгород. університету. Серія: Медицина. – Ужгород, 2008. – Вип. 34. – С. 243–245.
2. Петро Федорович Шеремет // Історія медичного факультету Ужгородського національного університету. – Ужгород : УжНУ, 2005. – С. 98, 179–180 : портр.
3. Попович М. Незабутні миттєвості: велике життя професора П. Шеремета / М. Попович // Новини Закарпаття. – 2018. – 17 листоп. – С. 11 : фот.
4. Шеремет Петро Федорович // Наукова еліта Закарпаття. – Ужгород : Гражда, 2005. – С. 149–150 : портр.

 27.11 – 100 років тому народився **Фурдик Іван Карпович** (27.11.1923, с. Соболівка, нині Гайсинського р-ну Вінницької обл. – 05.08.2015, там само), медик, красзнавець, бібліофіл.

Закінчив Тульчинську фельдшерську школу (1941). У роки Другої світової війни – військовий фельдшер, командир медико-санітарного взводу. Працював у Соболівській дільничній лікарні фельдшером пункту швидкої медичної допомоги.

Відомий на Поділлі краєзнавець, автор численних краєзнавчих розвідок. Багатотомне видання «Історія міст і сіл Української РСР: Вінницька область» (1972) містить його історичний нарис «Соболівка».

Нагороджений орденами Вітчизняної війни I ступеня, «За мужність», багатьма медалями.

Література

1. Слюсар І. «У світі ще так багато цікавого і незвіданого мною...» : [до 90-річчя І. К. Фурдика] / І. Слюсар // Вісті Тепличчини. – 2013. – 21 листоп. – С. 5 : фот.
2. Торохтій В. В ім'я прекрасного: [про І. К. Фурдика] / В. Торохтій // Вісті Тепличчини. – 2004. – 16 листоп.

Грудень

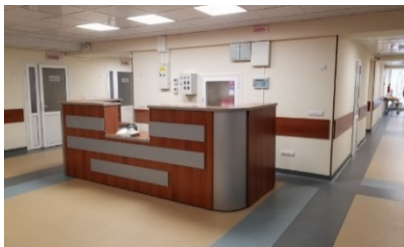
Тихо падає сніг,
засипаючи рани асфальту.
І самотній листок
свій останній зробив пірует.
Стихли оплески віт
вслід грудневому мокрому альту,
що складав уночі
під мелодію вітру сонет.

На довкілля лягла
спопеляюча спокоєм тиша.
Заворожений світ
не забруднено слідом людей.
От би все так, як є,
Бог у стані покою залишив:
без обману й образ,
без байдужості душ і очей.

Неповторна краса
ця гармонія світу під ранок:
в ній поховано біль,
відголосок обірваних струн.
Ще немає нових
в'язнів острахів власних і бранок.
Тихо падає сніг –
філософської думки двигун.

Наталія Погребняк

 27.12 – 5 років тому **(27.12.2018)** після реконструкції запрацювало оновлене **урологічне відділення** у Подільському регіональному центрі онкології.

Література

1. Відбулося відкриття сучасного онкоурологічного відділення ПРЦО після реконструкції [Електронний ресурс] // Подільський регіональний центр онкології : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3PlucTo> (дата звернення: 15.07.2022), вільний. – Назва з екрана.

У 2023 році виповнюється:

 170 років тому народився **Липницький Феофіл Францович** (1853 – ?).

Дитячі роки пройшли у м. Житомир. У 1882 р. закінчив медичний факультет Київського університету. З 1893 р. – лікар Калинівського і Корделівського цукрових заводах на Вінниччині.

Література

1. Липницький Феофіл Францович // Медицина в Україні : біобібліогр. слов. – Київ, 2012. – Вип. 2 : Друга половина XIX – початок XX століття. Літери Л–С. – С. 314.

 165 років тому народився **Гамалій Ксенофонт Михайлович** (1858, хутір Вікторія (Гамаліївка), нині Лубенського р-ну Полтавської обл. – 1918, м. Київ), санітарний лікар.

Початкову освіту здобув у Немирівській гімназії Подільської губернії (1877), нині Вінницької обл. Закінчив університет Св. Володимира у м. Київ (1881, за ін. даними – 1882). Працював у клініці видатного терапевта, гігієніста Ф. Мерінга; упродовж 1885–1893 рр. – санітарним лікарем у м. Київ, з 1905 р. – у м. Харків. Очолював Київську санітарну виконавчу комісію. Почесний член Харківського медичного товариства (1905).

Література

1. Булах С. М. Гамалій Ксенофонт Михайлович / С. М. Булах, О. І. Мікуліна // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2006. – Т. 5 : Вод – Гн. – С. 361.
2. Гамалей Ксенофонт Михайлович (1858–1918), // Медицина в Україні : біобібліогр. слов. – Київ, 2005. – Вип. 2 : Друга половина XIX. Літери А–К. – С. 116.

155 років тому народився **Романовський Мефодій Вікторович** (1868 – 10.04.1911), хірург.

На його кошти була збудована і обладнана в м. Бершадь лікарня, лабораторія для бактеріологічних та хімічних досліджень. Займався хірургічною практикою, пошуками хімічної сполуки для лікування туберкульозу. За оригінальною методикою отримав фосфацид, що пригнічував туберкульозний процес.

Література

1. Імена в медицині у відгомоні часу. 2018 рік (січень – червень) : календар знаменних та пам'ятних дат / Нац. наук. мед. б-ка України. – Київ, 2017. – Про М Ф. Романовського. С. 11.

 140 років тому народився **Шенфельд Марк Давидович** (1883, с. Легедзине Київської губернії, нині Звенигородський р-н Черкаської обл. – ?), терапевт, венеролог.

Закінчив медичний факультет Київського університету Св. Володимира (1913). Упродовж 1913–1914 рр. працював у лікарні цукрового заводу в с. Іваньки, нині Черкаської обл.; завідував лікарнями, окружними і районними відділами охорони здоров'я на Київщині, Черкащині, Житомирщині, на Донбасі; завідувачем окружного відділу охорони здоров'я у м. Могилів-Подільський на Вінниччині (1935–1941). Учасник Другої світової війни. Після демобілізації впродовж 1945–1946 рр. очолював Вінницьку обласну клінічну лікарню ім. М. І. Пирогова.

Нагороджений орденами Червоної Зірки, Вітчизняної війни I та II ступенів, медаллю «За оборону Сталінграда».

Література

1. Марк Давидович Шенфельд [Електронний ресурс] // Циклопедія : універс. нейтр. вікієнциклопедія. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3z8Vy9Q>. – Назва з екрана. – Дата доступу: 13.02.2022.
2. 100 років з іменем М. І. Пирогова : до сторіч. ювілею Вінниц. обл. клініч. лікарні ім. М. І. Пирогова / голов. ред. О. Б. Жупанов. – Вінниця, 2017. – Про М. Д. Шенфельда. С. 7.

 135 років тому (1888) **В. К. Високович**, уродженець Вінниччини, встановив цитотоксичну дію бактеріальних токсинів і значення антитоксичного імунітету.

Література

1. Ганіткевич Я. Історія української медицини в датах та іменах / Я. Ганіткевич. – Львів, 2004. – С. 48.

130 років тому (1893) Д. К. Заболотний, уродженець Вінниччини, та І. Г. Савченко встановили епідеміологічне значення факту бацилоношення та експериментально підтвердили можливість бацилоношення холерних вібріонів; провели на собі дослід з вивчення ефективності перорального введення холерної вакцини, який вперше в світі довів можливість протихолерної вакцинації, започаткували ентеровакцинацію для профілактики кишкових інфекцій.

Література

1. Ганіткевич Я. Історія української медицини в датах та іменах / Я. Ганіткевич. – Львів, 2004. – С. 50.

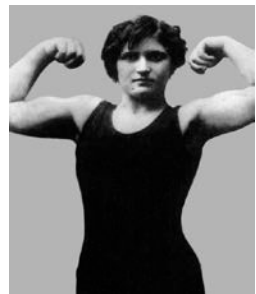
125 років тому (1898) професор Київського університету Св. Володимира В. К. Високович, уродженець Вінниччини, один з перших в Європі застосував профілактичну вакцину проти черевного тифу.

Література

1. Ганіткевич Я. Історія української медицини в датах та іменах / Я. Ганіткевич. – Львів, 2004. – С. 53.

125 років тому народилася **Ковач Марія Якимівна** (псевдонім – Лілі; 1898, м. Гнівань, нині Вінницького р-ну Вінницької обл. – 12.04.1979, м. Вінниця), борець, медична сестра. Чемпіонка світу з класичної жіночої боротьби (1915).

У 1913 р. приїхала в Одесу на заробітки. За рекомендацією друзів переселилася до Санкт-Петербурга, щоб навчатися у відомих борців. Підписала контракт про виступи на жіночих чемпіонатах, у цирках,

театрах. Під час виступів гнула зубами залізо, лягала під поміст, по якому проїжджав автомобіль. Перемогла зірку манежу шотландку Кельт, болгарку Гловчеву, румунку Василеску (1914), у 1915 у Києві – чемпіонку світу К. Гіральді з Ревеля (нині Таллінн). На початку Першої світової війни переїхала до м. Жмеринка (нині Вінницької обл.), закінчила медичні курси. Впродовж 1917–1922 рр. працювала медичною сестрою (зокрема, у Гніванській лікарні); друкаркою Гніванського міськвиконкому (1922–1923), Вінницького обласного цукротресту (1937–1959). До занять спортом не повернулася.

Література

1. Вацеба О. Унікальна жінка – Марія Ковач / О. Вацеба // Науковий світ. – 2004. – № 4. – С. 30.
2. Вітковський В. Юна красуня проти андалузського бика : [про чемпіонку світу з французької боротьби М. Я. Ковач] / В. Вітковський // Вінниччина. – 2010. – 11 серп. – С. 11.
Лозовський І. Р. Ковач Марія Якимівна / І. Р. Лозовський, О. М. Вацеба // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2013. – Т. 13 : Киї – Кок. – С. 549 : портр.

125 років тому (1898) розпочато розробку та використання джерел мінеральної води «Регіна» поблизу смт Муровані Курилівці на Вінниччині.

Література

1. Вінниччина в датах : хронол. довід. / Вінниц. обл. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. М. С. Шлеймович ; ред. М. Г. Спиця. – Вінниця, 2000. – С. 17.

✚ **120 років** тому (1903) Д. К. Заболотний вперше на мавпах вивчив експериментальний сифіліс.

Література

1. Ганіткевич Я. Історія української медицини в датах та іменах / Я. Ганіткевич. – Львів, 2004. – С. 56.

✚ **105 років** тому народився **Голгер Наум Павлович** (1918, містечко Ямпіль, нині місто Вінницької обл. – 1999, м. Херсон), заслужений лікар УРСР (1964).

Закінчив Одеський медичний інститут (1941). Учасник Другої світової війни: служив старшим лікарем 973-го полку 160-ї Брестської Червонопрапорної дивізії. Після демобілізації і закінчення клінічної ординатури приїхав у м. Херсон. Очолював неврологічне відділення Херсонської міської клінічної лікарні ім. А. і О. Тропіних (1953–1986). Налагодив науково-практичну співпрацю з провідними науковими установами України, створивши неврологічну клініку, навчальний центр з підготовки лікарів-інтернів. Зробив вагомий внесок у розвиток неврології Херсонщини.

Нагороджений бойовими та державними нагородами.

Література

1. Міхеєва К. Подароване щастя : [про Н. П. Голгера] // Наддніпрянська правда / К. Міхеєва. – 1974. – 7 берез.
2. Наум Павлович Голгер [Електронний ресурс] // Neuron : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3fY3Jia> (дата звернення: 16.07.2022), вільний. – Назва з екрана.

 100 років тому (1923) засновано **Муровано-куриловецьку району лікарню**, нині комунальне некомерційне підприємство «Мурованокуриловецька центральна районна лікарня»

Література

1. Комунальне некомерційне підприємство «Муровано-куриловецька центральна районна лікарня» : історична довідка [Електронний ресурс] // Комунальне некомерційне підприємство «Мурованокуриловецька центральна районна лікарня» : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3uOKsEn> (дата звернення: 16.07.2022), вільний. – Назва з екрана.

 95 років тому (1928) Данила Кириловича Заболотного, уродженця Вінниччини, видатного вченого, епідеміолога і мікробіолога обрано Президентом Всеукраїнської академії наук (ВУАН).

Література

1. Ганіткевич Я. Історія української медицини в датах та іменах / Я. Ганіткевич. – Львів, 2004. – С. 105.

 90 років тому (1933) у м. Вінниці відкрито **медичну бібліотеку** як філію Української медичної бібліотеки. У 1935 р. реорганізована в обласну, в 1940 р. отримала статус наукової. Нині – відділ медичних наук Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки.

Література

1. Берладин Г. В. Вінницька обласна медична бібліотека / Г. В. Берладин // Енциклопедія Сучасної України. – Київ, 2005. – Т. 4 : В – Вог. – С. 561.
2. Вінниччина в датах : хронол. довід. / Вінниц. обл. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. М. С. Шлеймович ; ред. М. Г. Спиця. – Вінниця, 2000. – С. 31.

 90 років тому народився **Скупник Олександр Мойсейович (1933–?)**, терапевт, кардіолог, кандидат медичних наук.

У 1979 р. заснував та очолив кардіологічне відділення тієї самої лікарні (нині комунальне некомерційне підприємство «Гайсинська центральна районна лікарня Гайсинської міської ради»). Працював на посаді завідувача відділення 9 років.

Автор, співавтор і науковий редактор понад двох десятків наукових праць, зокрема декількох монографій, у т. ч. першої вітчизняної монографії «Алкогольная кардиомиопатия» (Київ, 1980); статей в журналі «Терапевтический архив», тощо.

Література

1. Кардіологічне відділення [Електронний ресурс] // Комунальне некомерційне підприємство «Гайсинська центральна районна лікарня Гайсинської міської ради : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3REaVyA> (дата звернення: 18.07.2022), вільний. – Назва з екрана.

 85 років тому (1938) м. **Хмільник оголошено курортною зоною**, нині це місто обласного підпорядкування, бальнеологічний курорт державного значення, єдиний в Україні радоновий курорт.

Література

1. Вінниччина в датах : хронол. довід. / Вінниц. обл. наук. б- ка ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. М. С. Шлеймович ; ред. М. Г. Спиця. – Вінниця, 2000. – С. 32.

 60 років тому (1963) засновано Вінницький обласний клінічний ендокринологічний диспансер.

Література

1. Вінниччина в датах : хронол. довід. / Вінниц. обл. наук. б-ка ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. М. С. Шлеймович ; ред. М. Г. Спиця. – Вінниця, 2000. – С. 37.

 60 років тому (1963) засновано Вінницьке обласне наукове товариство офтальмологів.

Література

1. Історія кафедри // Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова. Кафедра очних хвороб : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3zB0QLx> (дата звернення: 27.07.2022), вільний. – Назва з екрана.

 30 років тому (14.03–16.09.1993) у м. Вінниця відбувся Перший з'їзд фтизіатрів та пульмонологів України, а також презентація першого номера «Українського пульмонологічного журналу».

Література

1. Ганіткевич Я. Історія української медицини в датах та іменах / Я. Ганіткевич. – Львів, 2004. – С. 192.

 25 років тому (1998) створена Вінницька міська клінічна лікарня «Центр матері та дитини», яка об'єднує пологовий будинок і дитячий стаціонар, створюючи замкнений цикл від нагляду за вагітністю у жіночій консультації, народжуванням і до надання медичної допомоги дітям до 18 років фахівцями дитячого стаціонару та амбулаторно-діагностичного відділення.

Література

1. Сертифікат якості медичних послуг : [міська лікарня «Центр матері та дитини» отримала сертифікат на відповідність вимогам міжнар. стандарту якості ISO] // Вінниц. газ. – 2015. – 29 трав. – С. 1

 5 років тому (2018) рішенням 16 сесії 6-го скликання від 20.06.2013 р. було створено комунальну установу **«Територіальне медичне об'єднання «Вінницький обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»** до складу якого увійшли Центр та 6 станцій швидкої медичної допомоги. На базі установи діє консультативний телеметричний центр.

Література

1. На Вінниччині відкрито обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф // Поділ. зоря. – 2013. – 28 берез. – С. 2 : фот.

 5 років тому (2018) внаслідок реорганізації Вінницької обласної клінічної лікарні ім. М. І. Пирогова, відділення торакальної хірургії стало **Клінічним центром торакальної хірургії**. Основними напрямками роботи центру є хірургія захворювань і новоутворень легень, плеври та органів середостіння, лікування травматичних уражень органів грудної клітки, пластична хірургія стравоходу, трахеї і бронхів, захворювань діафрагми.

Література

1. Клінічний центр торакальної хірургії // Вінницька обласна клінічна лікарня ім. М. І. Пирогова : [вебсайт]. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://bit.ly/3OtIkJd> (дата звернення: 18.07.2022), вільний. – Назва з екрана.

ВСЕСВІТНІ ДНІ ТА ПРОФЕСІЙНІ СВЯТА

30 січня	Всесвітній день допомоги хворим на проказу
4 лютого	Всесвітній день боротьби проти раку
6 лютого	Міжнародний день нетерпимого ставлення до операцій, які калічать жіночі статеві органи
7 лютого	День массажиста в Україні
9 лютого	Міжнародний день стоматолога. День зубного болю
11 лютого	День хворого
13 лютого	Міжнародний день боротьби з епілепсією. Європейський день допомоги хворим на епілепсію
14 лютого	День донора. Міжнародний день поінформованості про пороки серця
15 лютого	Міжнародний день дітей, хворих на рак. Міжнародний день операційної медичної сестри
22 лютого	Всесвітній день енцефаліту
27 лютого	День обізнаності про аносмію
28 лютого	Всесвітній день рідкісних захворювань. День зубної феї
1 березня	Всесвітній день імунітету.
3 березня	Всесвітній день слуху
6 березня	Всесвітній день боротьби з глаукомою. Всесвітній день лімфедими
9 березня	Всесвітній день нирки. День штучних зубів
11-17 березня	Всесвітній тиждень боротьби з глаукомою
12-18 березня	Всесвітній тиждень знань про мозок
13 березня	Всесвітній тиждень обізнаності про солі (відзначається весь другий тиждень березня). Всесвітній день обізнаності про ендометріоз

17 березня	Міжнародний день сну
19 березня	Міжнародний тиждень здоров'я підлітків (третій тиждень березня)
20 березня	Всесвітній день здоров'я ротової порожнини. Всесвітній день обізнаності про травми голови
21 березня	Міжнародний день людини з синдромом Дауна
24 березня	Всесвітній день боротьби з туберкульозом. Всеукраїнський день боротьби із захворюванням на туберкульоз. День фтизіатра
27 березня	День нефролога
2 квітня	Всесвітній день розповсюдження знань про аутизм
7 квітня	Всесвітній день здоров'я
11 квітня	Всесвітній день боротьби з хворобою Паркінсона
17 квітня	Всесвітній день боротьби з гемофілією
23 квітня	Всесвітній день психолога
25 квітня	Всесвітній день боротьби проти малярії
25 квітня	Міжнародний день ДНК
5 травня	Всесвітній день акушерки
8 травня	Міжнародний день Червоного Хреста і Червоного Півмісяця
12 травня	Всесвітній день медичних сестер. Міжнародний день запобігання синдрому хронічної втоми
17 травня	Всесвітній день боротьби з артеріальною гіпертонією. День пульмонолога
19 травня	День боротьби з гепатитом
20 травня	Всесвітній день травматолога. День науки в Україні
23 травня	Міжнародний день по викоріненню акушерських свищів

30 травня	Всесвітній день боротьби проти астми і алергії
31 травня	Міжнародний день розсіяного склерозу
14 червня	Всесвітній день донора крові
18 червня	День медичного працівника
24 червня	День винахідника і раціоналізатора
4 липня	День судового експерта в Україні
25 липня	День зубного техника
28 липня	Всесвітній день боротьби з гепатитом
1 серпня	Всесвітній тиждень підтримки грудного вигодовування.
6 серпня	Міжнародний день «Лікарі світу за мир»
8 серпня	Міжнародний день офтальмології
13 серпня	Всесвітній день шугли
9 вересня	Всесвітній день надання першої медичної допомоги. День фізичної культури і спорту України
15 вересня	Всесвітній день боротьби з лімфомами
16 вересня	День винахідника і раціоналізатора України. День фармацевтичного працівника України
28 вересня	Всесвітній день боротьби проти сказу
29 вересня	Всесвітній день серця. День отоларинголога
1 жовтня	День геронтолога. Міжнародний день людей похилого віку
2 жовтня	День уролога. Міжнародний день лікаря
7 жовтня	Всесвітній день стомованих хворих
8 жовтня	День працівників державної санітарно-епідеміологічної служби
10 жовтня	Всесвітній день психічного здоров'я
12 жовтня	Всесвітній день боротьби з артритом. Всесвітній день зору
14 жовтня	Всесвітній день хоспісів та паліативної допомоги

15 жовтня	Всесвітній день боротьби з раком грудей. Всесвітній день миття рук. Міжнародний день білої тростини
16 жовтня	Всесвітній день анестезіолога. Всесвітній день здорового харчування. День алерголога
20 жовтня	Всесвітній день профілактики остеопорозу. Всесвітній день боротьби із захворюванням на рак молочної залози
29 жовтня	Всесвітній день боротьби з інсультом. Міжнародний день псоріазу
10 листопада	Всесвітній день науки
12 листопада	Всесвітній день боротьби з пневмонією
13 листопада	Міжнародний день сліпих
14 листопада	День боротьби проти діабету
16 листопада	Міжнародний день відмови від паління
17 листопада	Міжнародний день боротьби проти ХОЗЛ
1 грудня	Всесвітній день боротьби зі СНІДом. День невролога
3 грудня	Міжнародний день людей з інвалідністю
11 грудня	Всесвітній день хворого на бронхіальну астму

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК ЮВІЛЯРІВ 2023 РОКУ

Акаловська Віра Євгеніївна.....	15
Апостолук В'ячеслав Володимирович.....	52
Бабкіна Ольга Вікторівна.....	39
Бабур Андрій Олексійович.....	9
Баранецький Адріан.....	57
Бобок Дмитро Омелянович.....	53
Ваксман Зельман-Абрахам (Соломон Абрамович).. <td>41</td>	41
Вишневський Павло Антонович.....	16
Волянський Петро Борисович.....	29
Вургафт Мойсей Бенціонович.....	11
Гамалій Ксенофонт Михайлович.....	62
Генделека Григорій Федотович.....	22
Глоба Леонід Іванович.....	51
Голгер Наум Павлович.....	67
Гончарук Олександр Васильович.....	30
Дідуренко Петро Трифонович.....	17
Железняк Василь Дмитрович	6
Зор'єва Тетяна Данилівна.....	48
Іванкова Валентина Степанівна.....	51
Кадиш Клара Миронівна.....	28
Каленіченко Віталій Олександрович.....	31
Каракой Тихін Кирилович.....	44
Кацабін Сергій Борисович.....	23
Ковач Марія Якимівна.....	65
Коган Яків Мойсейович.....	15
Кузнецов Василь Петрович.....	5
Лазаренко Людмила Миколаївна	9
Липницький Феофіл Францович.....	62
Лурін Ігор Анатолійович.....	36
Лянде Вольф Самійлович.....	56

Марковський Юзеф.....	20
Мельник Володимир Михайлович.....	7
Ніколішин Анатолій Карлович.....	25
Ожеховський Тадеуш.....	57
Отамановський Валентин Дмитрович.....	13
Пацко Ярослав Володимирович.....	35
Пісько Григорій Тимофійович.....	24
Приступов Василь Лукич.....	12
Романовський Мефодій Вікторович.....	63
Ротенберг Давид Лазарович.....	28
Савка Теодозій (Богдан) Теофілович.....	31
Скупник Олександр Мойсейович.....	69
Соломенчук Тетяна Миколаївна.....	45
Татаровський Олександр Петрович.....	21
Фурдик Іван Карпович.....	59
Хайцис Георгій Маркович.....	20
Шенфельд Марк Давидович.....	64
Шеремет Петро Федорович.....	58
Шлапак Ігор Порфирійович.....	48

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Січень.....	4
Лютий.....	8
Березень.....	14
Квітень.....	19
Травень.....	27
Червень.....	33
Липень.....	38
Серпень.....	43
Вересень.....	47
Жовтень.....	50
Листопад.....	55
Грудень.....	61
2023 рік.....	62
Всесвітні дні та професійні свята.....	72
Іменний покажчик ювілярів 2023 року.....	76

ДЛЯ НОТАТОК

